

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Sądej (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k., bez udziału stron
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 16 grudnia 2014 r.,
w sprawie **R. B.**

wobec którego zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności,
kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego, od
prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 lutego 2012 r.,

p o s t a n o w i ł

**uchylić zaskarżone postanowienie, a kosztami postępowania
sądowego w sprawie obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 1 lipca 2009 roku, R. B. został skazany za czyn z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby. Na podstawie art. 72 § 2 k.k. oskarżony został zobowiązany do naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego - „Ż.” S.A. kwoty 3102 zł w terminie roku od prawomocności wyroku. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 9 lipca 2009 roku.

Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 27 lutego 2012 r., zarządził na podstawie art. 75 § 2 k.k. wobec R. B. wykonanie w/w kary 8 miesięcy pozbawienia wolności z uwagi na fakt, iż skazany nie wywiązał się z nałożonego obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem. Postanowienie to, wydane pod

nieobecność prawidłowo powiadomionego o terminie posiedzenia skazanego, uprawomocniło się w dniu 28 marca 2012 r.

Kasację od tego postanowienia w trybie art. 521 § 1 k.p.k. wniósł na korzyść skazanego R. B. Prokurator Generalny. Opierając podstawy skargi nadzwyczajnej o przepisy art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k., Prokurator zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa materialnego, a to art. 75 § 2 k.k., polegające na zarządzeniu wykonania orzeczonej w stosunku do R. B. kary 8 miesięcy pozbawienia wolności z powodu niewykonania przez skazanego obowiązku naprawienia szkody nałożonego na podstawie art. 72 § 2 k.k. mimo, iż pokrzywdzony dokonał cesji wierzytelności wynikających z przestępstwa popełnionego na jego szkodę, na rzecz innego podmiotu.

W konkluzji Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co powoduje jej uwzględnienie w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Trafnie zarzucił Prokurator Generalny, iż zaskarżone postanowienie jest niesłuszne, ponieważ zapadło z rażącym naruszeniem przepisu art. 75 § 2 k.k., polegającym na błędnym uznaniu przez sąd, że zachodzą przesłanki do fakultatywnego zarządzenia wykonania kary. Jak już podniesiono wcześniej, podstawą zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności było ustalenie Sądu, iż skazany nie wykonał nałożonego na podstawie art. 72 § 2 k.k. obowiązku naprawienia szkody, pomimo upływu wskazanego w wyroku terminu oraz możliwości zapłaty zasądzonej kwoty ze środków uzyskanych z pracy zarobkowej.

Krytycznie trzeba zauważyć, iż Sąd Rejonowy, zarządzając w stosunku do skazanego B. wykonanie kary pozbawienia wolności nie dostrzegł, że w sprawie doszło do cesji wierzytelności. Z załączonej do akt sprawy i adresowanej do sądu informacji z dnia 2 sierpnia 2010 r. wynika, że pokrzywdzony - „Ż.” S.A., przelał na rzecz „B.” i [...] Fundusz [...], na podstawie umowy z dnia 9 czerwca 2006 r., wszelkie prawa i roszczenia wynikające z umowy kredytu zawartej z R. B.

Godzi się przypomnieć, że probacyjny obowiązek naprawienia szkody orzekany na podstawie art. 72 § 2 k.k. ma na celu zaspokojenie pokrzywdzonego

poprzez doprowadzenie do przywrócenia stanu majątkowego odpowiadającego temu, który miał miejsce przed popełnieniem czynu przestępnego. Ten obowiązek naprawienia szkody zostaje dookreślony w wyroku skazującym, co obejmuje zarówno sposób naprawienia szkody (np. przez zapłatę lub *restitutio in integrum*), jak też wskazanie podmiotu, na rzecz którego obowiązek ten ma być wykonany. Nałożenie obowiązku probacyjnego w postaci naprawienia szkody ma charakter rozstrzygnięcia o roszczeniach pokrzywdzonego wynikających z popełnienia przestępstwa, w rozumieniu prawa cywilnego (art. 107 § 2 k.p.k.). Roszczenia odszkodowawcze, jako prawa majątkowe, mogą być, co do zasady, przedmiotem czynności prawnych rozporządzających, w szczególności zaś podlegają zbyciu, mogą być również przedmiotem cesji.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela pogląd prawny Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 21 lutego 2013 r., w sprawie IV KK 332/12, (Lex Nr 1298120), iż cesja taka nie może jednak doprowadzić do zmiany treści zobowiązania wynikającego z prawomocnego wyroku skazującego, bowiem zmiana obowiązków probacyjnych może nastąpić tylko wyjątkowo (zob. art. 74 § 2 k.k.) i nie obejmuje obowiązku orzeczonego na podstawie art. 72 § 2 k.k. W sytuacji więc, w której pokrzywdzony dokonał cesji przysługujących mu roszczeń wynikających z przestępstwa na rzecz innej osoby, wykonanie obowiązku probacyjnego naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego staje się bezprzedmiotowe, a brak zaspokojenia osoby, która nabyła w drodze cesji prawa majątkowe przysługujące pierwotnie pokrzywdzonemu, nie może być uznany za niewykonanie obowiązku probacyjnego w rozumieniu art. 75 § 2 k.k., jakkolwiek fakt ten nie rozstrzyga o cywilnoprawnych konsekwencjach orzeczenia o obowiązku naprawienia szkody, które zachowuje charakter prawomocnego rozstrzygnięcia o roszczeniach wynikających z przestępstwa. Warto dodać, iż stanowisko to zyskało aprobatę również w doktrynie (*por. T. Sroka. Kodeks Karny. Wybór orzecznictwa. Komentarz, Lex 2014, uwagi do art. 72*).

Rację ma Prokurator Generalny, że wobec przeniesienia przez pokrzywdzonego wierzytelności wynikających z umowy kredytu zawartej z R. B. na rzecz innego podmiotu, brak było podstaw do uznania, że niewykonanie przez skazanego nałożonego obowiązku naprawienia szkody stanowiło okoliczność

uzasadniająca zarządzenie wykonania kary na podstawie art. 75 § 2 k.k. W rezultacie, wobec stwierdzenia rażącego naruszenia tegoż przepisu, należało uchylić zaskarżone postanowienie, a kosztami postępowania sądowego w sprawie obciążyć Skarb Państwa.